

Eldreomsorg med pels

Det er ikke lenger bare varme hender i eldreomsorgen. Nå tasser potene inn.

MONICA HAUGSTAD
SILJE VAGNILD (foto)
monica.haugstad@bt.no

–Nei, er du der hunden!

I en dagligstue på Bergen Røde Kors Sykehjem bryter et begeistret utrop den lave tv-duren. Kjellaug Kvernevik åpner armene mot den fem år gamle labrador retrieveren Lykkeliten. Klapper og stryker. Lykkeliten jubler med halen. Er nær. Nyter kvinnens oppmerksomhet.

Hadde skjemt ham bort

Lykkeliten er sammen med hundeeier Tor Leif Pedersen under opplæring hos Norsk organisasjon for dyreassistert terapi (Nodat) for å bli besøkshund, og på praksisbesøk.

–Jeg er så glad i hunder, smiler Kvernevik, og er borte vekk i Lykkeliten:

–Å, du er sterk og stor! Liker du at jeg klør deg i øret?

–Vil du gi ham en godbit, spør Pedersen, og strekker frem et stykke knask.

Kvernevik tar villig oppdraget. –Se her, se her ... Var det godt? Ah! Han er herlig! Jeg skulle likt å ha ham her, men jeg hadde skjemt ham bort, ler hun.

Lykkeliten strekker seg foran bena hennes, før turen går videre.

Frivillig og gratis

Hundeeier Pedersen smiler på vei ut i korridoren. Det er ikke penger som er lønnen for det frivillige arbeidet de gjør, han og Lykkeliten, eller Ukko som hunden heter til daglig. Lykkeliten er navnet han fikk av kenne- lenge før noen visste at han skulle bli lykkeskaper av yrke.

–Hunden og jeg har like mye glede av dette som de vi besø-

ker. Det er utrolig meningsfylt, og jeg anbefaler alle som har en stabil hund å prøve. Du gir en strime av lys til personer som ikke har så mange lyspunkter i livet, poengterer han.

Pedersen og Lykkeliten stikker innom pasienter på flere rom.

–Åh, jeg elsker hunder, smiler Elfrid Karen Baastad, og stryker over Lykkeliten.

–Jeg har hatt hund i mange år. Til og med under krigen. Mor ga hunden skiver med smør, og så spiste hun tørt brød selv, forteller hun.

Flere typer institusjoner

En del av leserne vil kjenne

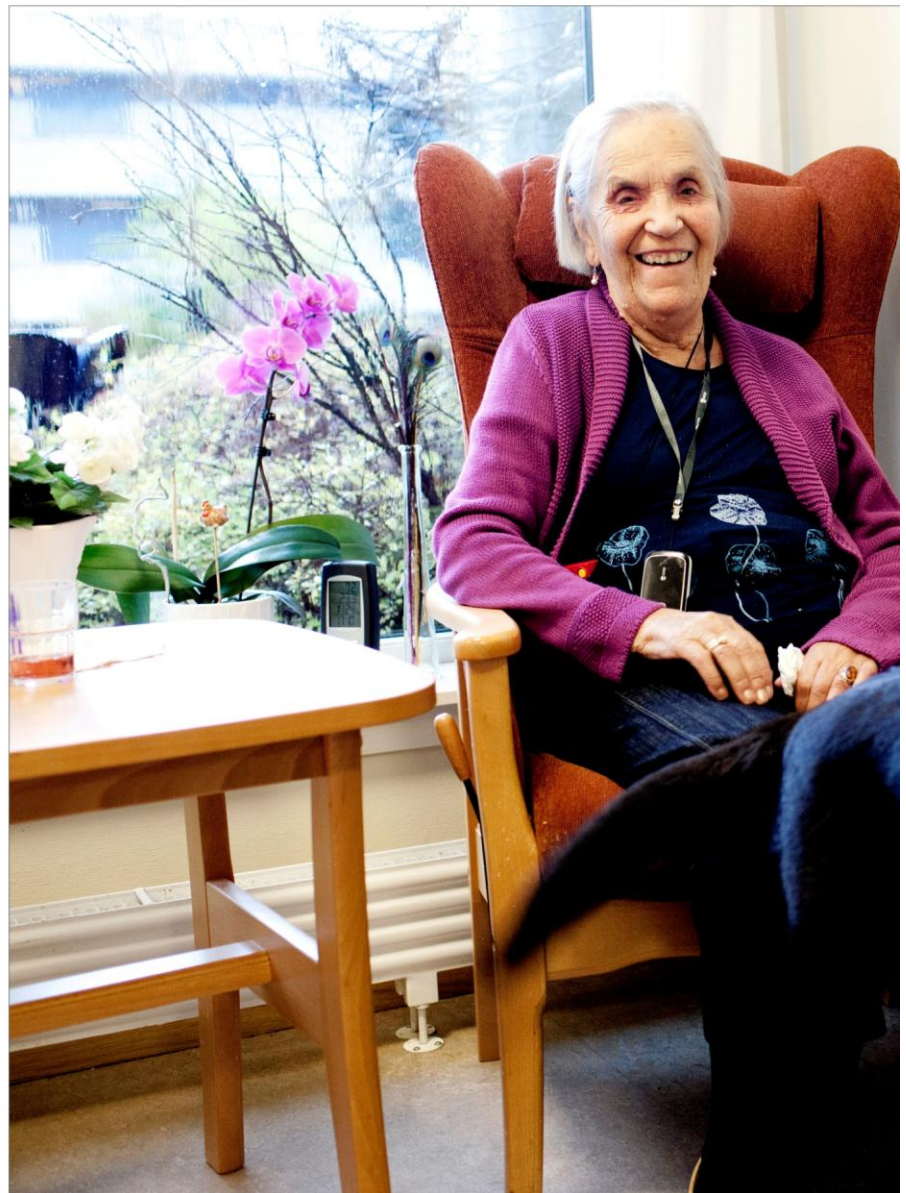
fakta

Hundens effekt på mennesket

En rapport om mer enn 150 vitenskapelige artikler om dyrs effekt på menneskehelse, konkluderer blant annet med:

- Puls, blodtrykk, nivå av stresshormonet kortisol, og gledeshormonet oksytocin kan påvirkes i en god retning når man berører en hund.
- Personer med demens kan få økt sosial samhandling som effekt av besøkshund.
- En hund kan skape rom for samtale og kontakt med andre mennesker.
- Immunforsvaret kan påvirkes positivt.

KILDE: RAPPORTEN «HUSDJUR OG FOLK- HÅLSA» FRA SVERIGES LANTRUKSUNI- VERSITET OG AGROVÅST, 2008

DELER GLEDE: –Jeg er så glad i hunder, sier Kjellaug Kvernevik, og nyter Lykkelitens besøk på Bergen Røde Kors Sykehjem.

igjen Pedersen. Han er pensjonert BT-journalist, og engasjert hundeeier. Han jobber nå sammen med hundeeier Alexandra Reksten Osland og Nodat for å skape et besøkshund- og terapihundtilbud for institusjoner i Bergen. Hundene blir spesial- trent til å jobbe på ulike nivåer med mennesker med fysiske, psykiske eller sosiale utfordringer.

Pedersen og Osland kurses i Oslo. Hundene er de to første Nodat skolerer for bruk på Vestlandet.

–Vi holder nå på å bygge opp et lokallag i Bergen, og min målsetting er at vi skal kjøre det første kurset for besøks- hunder neste høst, sier Osland, som allerede er både sykepleier og redningshundinstruktør, og nå bygger på for å bli terapihund- instruktør.

–Aksepterer deg som du er

På Bergen Røde Kors sykehjem har avdelingssykepleier Gunnhild Bringsvor ansvar for Lyk-

keliten og Pedersen, og veileder om hvilke pasienter de kan besøke.

–Min avdeling er heldig, sier Bringsvor.

–Da vi på et møte for avdelings- sykepleiere fikk spørsmålet om det var en avdeling som hadde lyst å få besøk av en hund, rakte alle opp hånden. Det er syv andre avdelinger som venter på besøk, sier hun, og forklarer verdien:

–Et sykehjem er et ganske lukket samfunn. Det varierer i hvilken grad pasientene har kontakt med pårørende og venner, og mange er ensomme. Ensomheten slutter ikke selv om man sitter flere sammen.

For noen er møtet med hunden en gjenkjenning fra noe de har opplevd i livet, noen har hatt hund selv. For andre gir hunden en gjenkjenning av samfunnet ute, sier hun.

–Og hunden aksepterer deg som du er. Du kan snakke uten å være redd for å si noe feil. Du får lov å være glemsom. Og pasienten får lov å bety noe for hunden.

OMSORGSIVERE:

Avdelingssykepleier Gunnhild Bringsvor og besøkshund Lykkeliten. Mon tro det kommer no godt fra kjøkkenet?

Trenger frivillige i Bergen

Dersom du ønsker å delta på kurs eller annen måte ønsker å bidra i arbeidet for få flere besøks- hunder i Bergen, kan du kontakte Alexandra Reksten Osland på e-post alexandra@online.no eller mobil: 926.23.734

Utfordrer næringslivet

Både hund og hundeeier skal kurses, blant annet om helse og hundespråk. Et 36-timers kurs og oppfølging det første året koster 10.000 kroner. –Vi ønsker ikke at frivillige skal ha utgifter i tillegg til å bruke tiden sin. Derfor oppfordrer vi næringslivet til å samarbeide med Nodat, sier leder Ida Eliassen-Coker.

Ulike grupper

To eksempler på dyreassisterte tiltak:

DYREASSISTERT AKTIVITETER: Dyret opptre som miljøskaper. Kan gi økt sosialisering, motivasjon og læring ved sykehjem, sykehus, krisesentre, osv. Eksempel: Besøkshund.

DYREASSISTERT TERAPI: Måltrett bruk av dyr i behandling. Kan være fysioterapi, psykoterapi, logopedi, atferdsterapi. Eksempel: Pasient trener gripeevne ved å plukke godbit til en hund.

og fire bein

Hilser besøkshunder velkommen

– Dette er jeg veldig positiv til, sier Karl Henrik Nicolajsen, etatssjef for alders- og sykehjemmene i Bergen.

– Jeg har selv erfart på sykehjem jeg har vært på, at beboere har reagert positivt når ansatte har hatt egne hunder med seg. Jeg tror det kan være effektivt, spesielt for demente som har hatt hund før, sier han.

– Oslo kommune bidrar nå økonomisk for å få økt besøks-hundtilbudet, er det aktuelt for Bergen å gjøre noe lignende?

– Da har jeg først lyst å se hvordan det fungerer i Oslo, og se om opplæringen hundene får har en effekt i forhold til vanlige hunder. Jeg har erfart at alminnelig veloppdragne hunder har en god effekt uten spesiell skoleing, sier Nicolajsen.

Leder for Nodat, Ida Eliassen-Coker mener opplæring er viktig:

– Hunden vil si ifra på mange diskrete måter hvis den ikke trives, og føreren må læres opp til å lese dette slik at besøket skjer i trygge rammer.

Oslo etablerer fast ordning

Nodat, som ble etablert i 2008, har nå 19 skolerte hunder, de fleste på Østlandet, der flere sykehjem har hatt glede av dem. Oslo kommune har nå gitt Nodat tilskudd for blant annet å etablere faste besøksordninger på 20 sykehjem.

– Det er stor interesse for besøkshunder på våre sykehjem, fremholder Inger-Lise Kjos, spesialkonsulent for Sykehjemsetaten i Oslo kommune.

Les mer

helsedirektoratet.no – Brosjyre om Hund på institusjon finnes på Helse-direktoratets nettsider. Søk «hund på institusjon». nodat.no – Norsk organisasjon for dyreassistert terapianzoologiseret.no – Privat sentrum med eksperter utdannet fra Universitetet for miljø- og biovitenskap.

Den eneste utfordringen hun trekker frem er allergi.

– Men dette har vært løst uten store problemer, opplyser hun.

Referansegruppe

Nodat-lederen opplever heller ikke allergi som et stort problem.

– Det er få eldre som har allergi mot hund. I den grad allergi er et spørsmål gjelder det som regel ansatte. Men det er viktig å ta hensyn. Vi ønsker å lage en standard for bruk av hund på institusjon, og har etablert en referansegruppe der vi blant annet har fått med oss Astma- og Allergiforbundet, sier Ida Eliassen-Coker.

Hudpleie kan gi hormonforstyrrelser

OSLO: Forbrukerrådet vil ha forbud mot flere kroppsspleie- og kosmetikkprodukter etter funn av hormonforstyrrende stoffer. Helse- og omsorgsdepartementet ber Mattilsynet se på saken. Forbrukerrådet er svært bekymret etter at 1.244 av 3.000 kroppsspleie- og kosmetikkprodukter de har undersøkt, inneholdt substanser som er på EUs prioriterte liste over hormonforstyrrende stoffer. NTB

Seks skadd i eksplosjon

SANDNES/OSLO: Seks menn ble mandag skadd i en eksplosjon hos oljeservice-selskapet Malm Orstad på Voll i Klepp kommune i Rogaland. Tre av de seks er kritisk skadd og er flyttet til Haukeland universitetssykehus i Bergen med alvorlige brannskader og enkelte splintska-der. De tre øvrige er brakt til Stavanger universitetssykehus. NTB

Dager før radaren er reparert

GARDERMOEN: Radarfeilen som har skapt problemer for flytrafikken i østlandsområdet, kan ta flere dager å reparere. Mandag var det bare mindre forsinkelser på Gardermoen. Haukåsen radar i Oslo har vært nede i to døgn. Årsaken ser ut til å være slitasjeskade på en del i selve antennesystemet opplyser Avinor. NTB

Mange nye natteravnere

OSLO: Nær 600 har meldt seg på som natteravnere etter serien med overfalls-voldtekter i Oslo. – Sist helg økte vi bemanningen med 240 stykker, sier daglig leder for Natteravnene, Lars Norbom, til NTB. Han er opptatt av at de nye ravnene som skal patruljere gatene i hovedstaden om natten ikke går hver helg. – Vi har erfaring med at mange sliter seg ut og vil prøve å fordele vandringerne. Det ser ikke ut til at interessen for å bli natteravn har dabbet av, tvert imot. Dette er ikke noe blaff, sier en fornøyd natteravnleder. Han kan også fortelle at de er i tett dialog med politiet i arbeidet. NTB

Anker varetekt for Bislett-drapet

OSLO: Den 21 år gamle mannen fra Hemsedal som er sikket for Bislett-drapet, anker varetektsfengslingen til lagmannsretten. Mandag var han i stand til å avgi sin første forklaring til politiet og snakke med sin forsvarer etter drapet som fant sted natt til søndag 30. november. – Han har vært koblet til og fra en pustermaskin, men var først i dag i stand til å gjennomføre et kort avhør. Vi er blitt enige med hans forsvarer, advokat Harald Stabell, om ikke å si noe om hva han forklarte, sier politiadvokat Per Niklas Hafsmoe. NTB

Opposisjonen i oljesand-harnisk

OSLO: Opposisjonen på Stortinget er fortømet over at Sp-statsråd Ola Borten Moe synes å tale EU midt imot og at regjeringen ikke klaggjør hva som er Norges politikk. – Vi må få avklart hva som egentlig er Norges forhold til EUs klimapolitikk og hva regjeringen egentlig står for, sier Venstre-leder Trine Skei Grande til NTB. Hun en av opposisjonslederne som nå bringer uttalelsene til olje- og energiminister Ola Borten Moe (Sp) opp i Stortinget. NTB

Utvider overgrepssiktelse på nytt

OSLO: Overgrepssiktelsen mot en 43-årig lærer fra Romerike er nok en gang utvidet. Læreren ble pågrepet på vei til jobb på en skole ved Romerike nord for Oslo i august. Læreren har tidligere erkjent seksuelle overgrep mot to gutter under 14 år. Ifølge politiet skal det være snakk om svært alvorlige overgrep. Guttenes som har vært utsatt for overgrepene skal være i alderen 12 til 16 år. – Nå er han, i tillegg til overgrep, sikket for å ha misbrukt sin stilling for å skaffe seg seksuell omgang. Han er også sikket for å ha fotografert barn under en skoletur, sier politiadvokat Tina Bjørkø Helleland. NTB